
Listy, opinie, propozycje.

Ars Regia 2/3 - 4 (4 - 5), 199-201

1993

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

LISTY, OPINIE, PROPOZYCJE

WOLNOMULARZ POLSKI nr sygnałny, bez daty (lato 1993)

„Kronika”, stała rubryka w kwartalniku „Ars Regia”, przyniosła w numerze 2 z br. relacje z obchodów 275 rocznicy założenia UGLOE – Zjednoczonej Wielkiej Łoży Anglii, które odbyły się w dniach od 9 do 13 czerwca 1992 r. [...] W trakcie obchodów, w których wzięło udział 12 tysięcy braci z Wysp Brytyjskich, odbyła się konferencja poświęcona wyzwaniom, jakie wiek XXI stawia przed międzynarodowym ruchem masonskim. Jednym z najzarliwiej dyskutowanych tematów stał się stosunek masonerii anglosaskiej do kobiet. Komentując tę właśnie kwestię, redakcja „Ars Regia” pisze: *Trudno jednak przypuszczać, że zostanie ona w krótkim czasie rozwiązana w sposób całkowicie satysfakcjonujący pleć piękną. Póki co, dopuszczenie kobiet do wolnomularskiej inicjacji na równi z mężczyznami stanowi jeden z głównych zarzutów co do masonskiej nieregularności.*

To czytamy na str. 137 czasopisma. Jednocześnie, 102 stronie wcześniej, redaktor „Ars Regia” Tadeusz Cegielski w artykule pt. *Masoneria a Państwo* twierdzi, że *...patronat nad powstającymi ostatnio w Anglii lożami kobiecymi objęła królowa Elżbieta II.*

„Wolnomularz Polski” ma nadzieję, że w kolejnym numerze „Ars Regia” doczeka się objaśnienia tej dychotomii: mianowicie, czy „Anglicy” dalej potępiają masonerię kobiecą, nie uznając konsekwentnie np. Wielkiej Łoży Żeńskiej Francji czy masonerii mieszanej „Droit Humain”, czy „łamią się” po dwustu z górą latami dystansu wobec pań w fartuszkach, i to bynajmniej nie kuchennych...

MDW

Od Redakcji: Rzecz w tym, że „Anglik” Anglikowi nie równy. Jeden uznaje panie tylko w fartuszkach kuchennych, drugi także w innych... Poza tym, „Wolnomularz Polski” zapomniał, że to właśnie w Anglii, dzięki inicjatywie Annie Besant powstał w 1902 roku Zakon Powszechnej Masonerii Mieszanej (Order of the Universal Co-Masonry in the British Federation)

WROCLAW 3 września 1993

Zafascynowany historią wolnomularstwa, w ramach moich prac bibliograficznych, odnotowuję wszelkie publikacje dotyczące masonerii w Polsce oraz w innych krajach.

Bibliografia zawiera publikacje w języku polskim (rodzime oraz przekłady obcych prac) wydane w latach 1900–1993. Wykaz bibliograficzny sporządzam w układzie chronologicznym w celu wykazania fluktuacji zainteresowań problematyką wolnomularstwa w literaturze polskiej. Bibliografia obejmuje publikacje wszelkiego typu: druki zwarte, wyodrębnione fragmenty (rozdziały, paragrafy dotyczące masonerii) prac natury ogólniejszej, artykuły w dziełach zbiorowych i czasopismach, hasła w encyklopediach, słownikach oraz ważniejsze recenzje.

Na początku bibliografii zostanie zamieszczony wykaz skrótów, a na jej końcu skorowidz rzeczowy oraz indeksy: osób i nazw geograficznych.

Sporządzony przeze mnie wykaz bibliograficzny publikacji na temat wolnomularstwa liczy obecnie około 600 pozycji; po uzupełnieniach i przeprowadzeniu nowych kwerend liczba ta wzrośnie do około 2000 [...]

W oparciu o zgromadzony i systematycznie uzupełniany materiał bibliograficzny chciałbym zaproponować utworzenie w ramach Fundacji „Sztuka Królewska w Polsce” Ośrodka Dokumentacji Bibliograficznej Historii Wolnomularstwa. Zakres działalności tego Ośrodka obejmowałby między innymi przygotowanie *Polskiej Bibliografii Wolnomularstwa* oraz sporządzanie bieżących wykazów prac opublikowanych i nie opublikowanych na temat wolnomularstwa [...]

Dr Mirosław Mikołajczyk

KRAKÓW 3 września 1993

[...] Artykuł [...] pani Swiridy przeczytałem z dużym zainteresowaniem; tym większym, iż przecież od dziesiątków już lat (jak ten czas leci), objawszy po profesorze Ciołku Zakład (dziś już Instytut) nieustannie zajmuję się parkami zabytkowymi [...] Ze swoistego „echa” tematu wolnomularskiego wylania się dla mnie pewien problem. Bez wątpienia trudny, gdyż zbieżności między ówczesnymi poglądami estetycznymi a tym, co można wiązać z motywami wolnomularskimi są bardzo duże [...] Mając już przygotowaną książkę (pod tytułem *Polskie ogrody ozdobne*) wierzę, iż warto i ten wątek bodaj zaznaczyć.

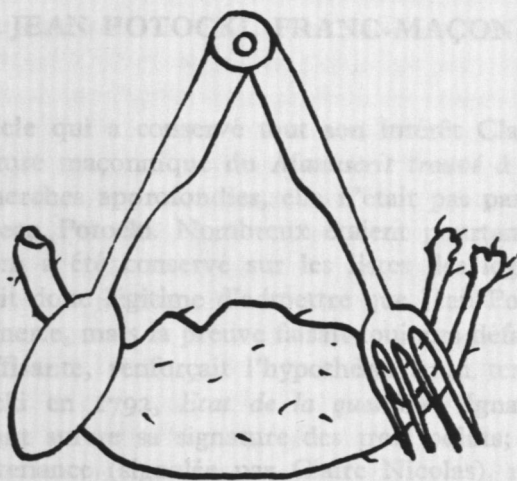
Prof. dr hab. inż. arch. Janusz Bogdanowski

MUZEUM NARODOWE, WARSZAWA październik 1993

Z prawdziwą przyjemnością przeczytaliśmy w 3 numerze „Ars Regia” o kilkunastu pobytach komandora Cowleya [w rzeczywistości: J.H. Cowlesa – przyp. Redakcji AR] w słynnych z doskonałej kuchni restauracjach warszawskich (których zalety komandor Cowley mógł poznać już podczas pierwszego pobytu w Polsce). Spędzić dwie godziny w restauracji (16.00–18.00) i prosto stamtąd udać się na oficjalny obiad, rozpoczynający się o 18.00 – to wyczyn nie lada, znamionujący wytrawnego smakosza!

— Ten podziw psuje nam jednak podejrzenie, że komandor Cowley, będąc już w podeszłym wieku, przeznaczył dwie godziny na odpoczynek (ang. Rest) i być może na zmianę stroju na wieczorowy.

Śladem Teleexpressu przyznajemy Szanownej Redakcji Złotą Czcionkę (sorry – Patelnię).

Krzysztof Załęski
Izydor Grzeluk

Od Redakcji: Otrzymałszy list i Patelnię skruszony redaktor „Ars Regia” pojechał do Waszyngtonu śladem komandora Cowlesa. Kiedy zwizytował kilkanaście tamtejszych restauracji (ang. Restaurants) zrozumiał, dlaczego bawiący w Warszawie komandor miast odpocząć, udał się na obfity posiłek na krótko przed oficjalnym obiadem.

Przyłączając się do hołdu złożonego warszawskim restauracjom przez komandora Cowlesa, „Ars Regia” przekazuje im Złotą Patelnię.

GDYNIA 23 października 1993

[...] Wasz kwartalnik bardzo mnie zainteresował, szczególnie wywiad z Czciogodnym Wielkim Mistrzem WLNP, T. Gliwicem. Ta rozmowa winna się ukazać w większości wielkonakładowych dzienników, a nie tylko w specjalistycznym wydawnictwie, gdyż rozwiewa ona wiele nieudomówień na temat masonerii. Inne artykuły zamieszczone na Waszych łamach nie odbiegają wartością [...] Wasze wydawnictwo wypełniło poważną lukę w polskim czasopiśmiennictwie [...]

Adam Grzegorz Kapuściński